

Tisková zpráva

Česká veřejnost o současné situaci v USA a diplomatických vztazích ČR s vybranými státy – březen 2025

- ⊙ Zájem o vývoj současné politické situace v USA deklarují tři pětiny (60 %) dotázaných, necelé dvě pětiny (39 %) se naopak podle svého vyjádření o politický vývoj v USA nezajímají, zbývající 1 % uvedlo, že „neví“.
- ⊙ Dosavadní působení Donalda Trumpa ve funkci prezidenta USA, kterým byl jmenován v lednu letošního roku, hodnotí pozitivně více než čtvrtina respondentů (28 %), negativně pak tři pětiny české veřejnosti (64 %). Zhruba pětina (22 %) obyvatel ČR se domnívá, že politické kroky Donalda Trumpa posilují fungování demokracie v USA, téměř tři pětiny (57 %) uvedly, že naopak demokracii alespoň částečně oslabují.
- ⊙ Necelá pětina dotázaných (18 %) kladně hodnotí politické působení Elona Muska ve funkci poradce prezidenta USA, záporně jej vnímá naopak sedm desetin české veřejnosti (69 %).
- ⊙ Více jak čtyři pětiny (85 %) souhlasí s výrokem, že Spojené státy americké ve své zahraniční politice upřednostňují vlastní mocenské a ekonomické zájmy, opaku věří pouze 6 % obyvatel ČR. Tři čtvrtiny (75 %) nesouhlasí se zavedením cel ze strany USA vůči EU.
- ⊙ Nejvyšší podíl české veřejnosti považuje za spojence České republiky Polsko, když jej takto hodnotí sedm z deseti (72 %) obyvatel ČR. Oproti tomu Maďarsko a USA považuje česká veřejnost nejčastěji pouze za nutného diplomatického partnera. Značně negativní postoj převažuje v případě Ruska, když jej v současné době označilo za protivníka ČR sedm desetin (71 %) dotázaných.
- ⊙ Z důvodu změny metodologie výzkumů CVVM nejsou výsledky šetření přímo srovnatelné s výsledky předchozích šetření. Více informací o nové metodologii lze najít v [této tiskové zprávě](#).

Zpracovala:

Štěpánka Weikertová

Centrum pro výzkum veřejného mínění, Sociologický ústav AV ČR, v. v. i.

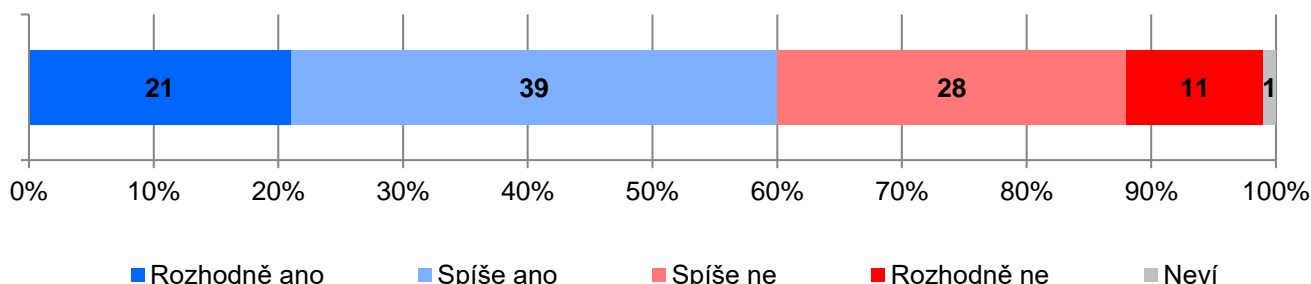
Tel.: +420 210 310 587; e-mail: stepanka.weikertova@soc.cas.cz

Ve druhé polovině března 2025 zařadilo CVVM do svého panelového šetření otázku zjišťující, do jaké míry se česká veřejnost zajímá o současnou situaci v USA, jak hodnotí dosavadní působení amerického prezidenta Donalda Trumpa a jeho poradce či jaké mají obyvatelé ČR názory na americkou zahraniční politiku. Dále jsme se dotazovali, jak Češi vnímají vztahy České republiky s některými vybranými státy – zda jsou pro naši republiku spojencem, nutným partnerem, nebo protivníkem.

Jak ukazují výsledky zachycené v grafu 1, zájem o vývoj současné politické situace v USA deklarují tři pětiny (60 %) dotázaných, necelé dvě pětiny (39 %) se naopak podle svého vyjádření o politický vývoj v USA nezajímají, zbývající 1 % uvedlo, že „neví“. Z podrobnější analýzy přitom vyplývá, že zájem o vývoj politické situace v USA více projevují muži (73 %, v tom 31 % se zajímá „rozhodně“) než ženy (48 %, v tom 12 % se zajímá „rozhodně“) a že zájem narůstá spolu s vyšším stupněm dokončeného vzdělání a také s věkem, kde se rozdíl projevuje zejména mezi nejmladší skupinou dotázaných ve věku od 15 do 19 let, která deklaruje významně častěji nezájem, a skupinou nejstarších respondentů ve věku od 65 let výše, kteří se naopak významně častěji zajímají o vývoj politické situace v USA.

Graf 1: Zájem o vývoj politické situace v USA (v %)¹

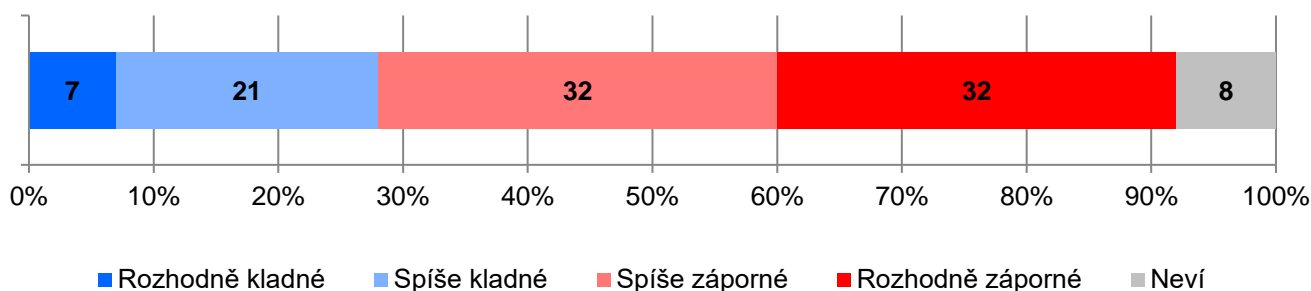

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Panel Naše společnost PNS_2503 (14. 3. – 26. 3. 2025), 1037 respondentů starších 15 let, online dotazování CAWI + osobní dotazování CAPI.

Co se týče dosavadního působení Donalda Trumpa ve funkci prezidenta USA, kterým byl jmenován v lednu letošního roku, pozitivně jej hodnotí více než čtvrtina dotázaných (28 %), v tom 7 % „rozhodně kladně“ a 21 % „spíše kladně“ (viz graf 2). Negativní hodnocení naopak vyslovily více než tři pětiny české veřejnosti (64 %), když jej 32 % označilo za „spíše záporné“ a shodný podíl za „rozhodně záporné“. Téměř desetina (8 %) pak zvolila odpověď „nevím“.

Podrobnější analýza ukázala, že dosavadní působení Donalda Trumpa ve funkci amerického prezidenta pozitivněji vnímají muži, když jej kladně hodnotí 32 % mužů (v tom 10 % „rozhodně kladně“) a 23 % žen (v tom 4 % „rozhodně kladně“), ženy se oproti tomu častěji uchýlovaly k odpovědi „nevím“ (5 % muži, 12 % ženy). Příznivěji působení nynějšího prezidenta USA hodnotí také lidé ve věku 55 let a starší. S rostoucím stupněm vzdělání se naopak hodnocení významně zhoršuje, když záporně se staví k působení Donalda Trumpa zhruba tři čtvrtiny (73 %) vysokoškolsky vzdělaných oproti necelým třem pětinám (57 %) respondentů se základním a středoškolským vzděláním bez maturity. Z hlediska stranických preferencí se kladnější hodnocení působení Donalda Trumpa objevuje mezi voliči ANO, SPD a Trikolory, kritičtějšími jsou naopak voliči vládních stran a Pirátů. Vyšší zájem o současné politické dění v USA pak vede k silnější polarizaci názorů v podobě vyššího zastoupení krajních variant hodnocení a snižování podílu nerozhodnutých.

Graf 2: Hodnocení dosavadního působení Donalda Trumpa ve funkci prezidenta USA (v %)²

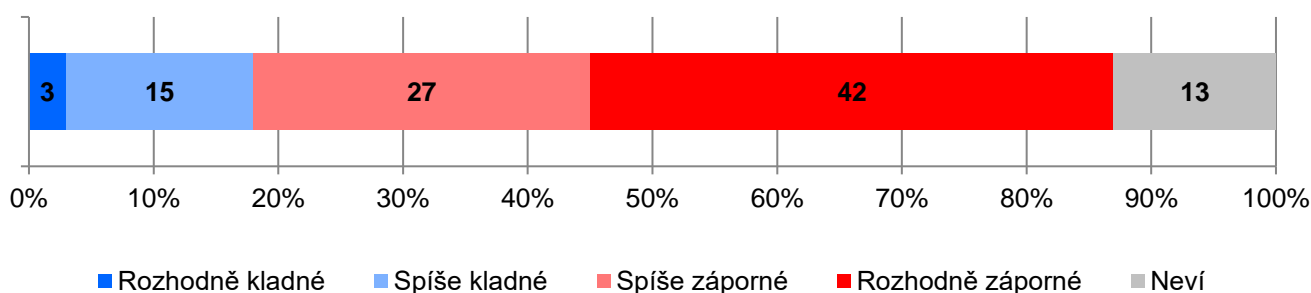
Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Panel Naše společnost PNS_2503 (14. 3. – 26. 3. 2025), 1037 respondentů starších 15 let, online dotazování CAWI + osobní dotazování CAPI.

¹ Znění otázky: „Zajímáte se o vývoj politické situace v USA?“. Varianty odpovědí: Rozhodně ano, spíše ano, spíše ne, rozhodně ne.

² Znění otázky: „Současným prezidentem USA je Donald Trump. Jak byste hodnotil/a jeho dosavadní působení v této funkci?“. Varianty odpovědí: Rozhodně kladně, spíše kladně, spíše záporně, rozhodně záporně.

Respondenti dále hodnotili také politické působení Elona Muska jakožto poradce prezidenta USA. Jak zachycují výsledky v grafu 3, kladně se vyjádřila necelá pětina dotázaných (18 %), v tom jej 3 % hodnotí „rozhodně kladně“, 15 % pak „spíše kladně“. Více než dvě třetiny občanů (69 %) naopak působení Elona Muska ve funkci poradce amerického prezidenta hodnotí negativně, přičemž 42 % jej vnímá „rozhodně záporně“. Více jak desetina (13 %) respondentů zůstala nerozhodnuta, když zvolila odpověď „nevím“, přičemž většinu z těchto nerozhodnutých tvořily ženy. Hodnocení nynějšího prezidentského poradce je velmi silně provázáno s hodnocením politického působení samotného amerického prezidenta, kdy příznivci Donalda Trumpa hodnotí pozitivně výrazně častěji též politické působení Elona Muska. Kladněji jej tak vnímají lidé ve věkové skupině 65 a více let a lidé s nižším vzděláním. Z hlediska pohlaví se rozdíl projevuje zejména v podílu nerozhodnutých (7 % mužů, 20 % žen), muži se pak častěji uchýlovali k výběru krajních variant hodnocení.

Graf 3: Hodnocení politického působení Elona Muska ve funkci poradce prezidenta USA (v %)³

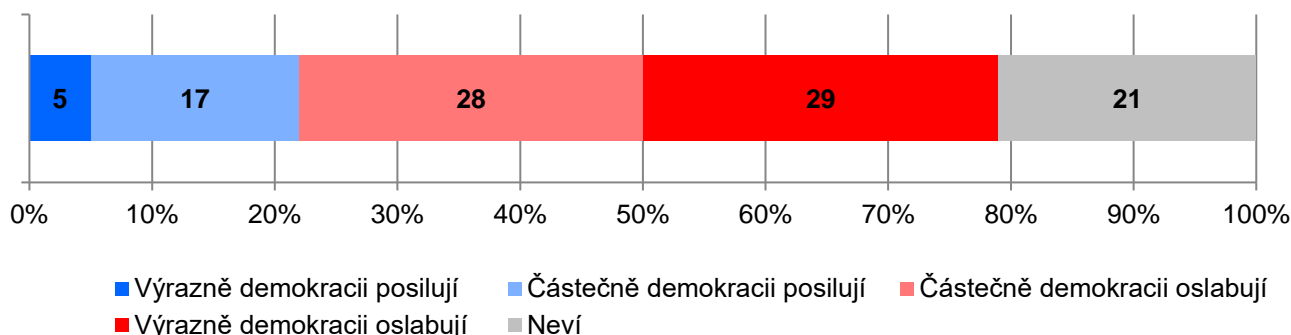

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Panel Naše společnost PNS_2503 (14. 3. – 26. 3. 2025), 1037 respondentů starších 15 let, online dotazování CAWI + osobní dotazování CAPI.

V další otázce jsme zjišťovali, jak česká veřejnost hodnotí dopad politických kroků prezidenta Donalda Trumpa na fungování demokracie v USA. Z grafu 4 je patrné, že zhruba pětina (22 %) se domnívá, že jeho politické kroky demokracii alespoň částečně posilují, téměř tři pětiny (57 %) uvedly, že naopak demokracii alespoň částečně oslabují, zbývající pětina (21 %) uvedla, že „neví“. Hodnocení dopadu politických kroků Donalda Trumpa na fungování demokracie je přitom opět silně propojeno s obecným hodnocením jeho působení v roli prezidenta. Dopad Trumpových politických kroků na fungování demokracie je pak kritičtěji vnímán lidmi, kteří zároveň věří, že demokracie je lepší než jakýkoliv jiný způsob vlády. Naopak lidé, kteří zastávají názor, že za určitých okolností může být autoritářský režim lepší než demokratický, případně že na vládnoucím režimu příliš nezáleží, častěji uvádějí, že kroky současného amerického prezidenta demokracii posilují.

³ Znění otázky: „A jak byste hodnotil/a politické působení Elona Muska, který je poradcem prezidenta USA?“. Varianty odpovědí: Rozhodně kladně, spíše kladně, spíše záporně, rozhodně záporně.

Graf 4: Hodnocení dopadu politických kroků prezidenta D. Trumpa na fungování demokracie v USA (v %)⁴

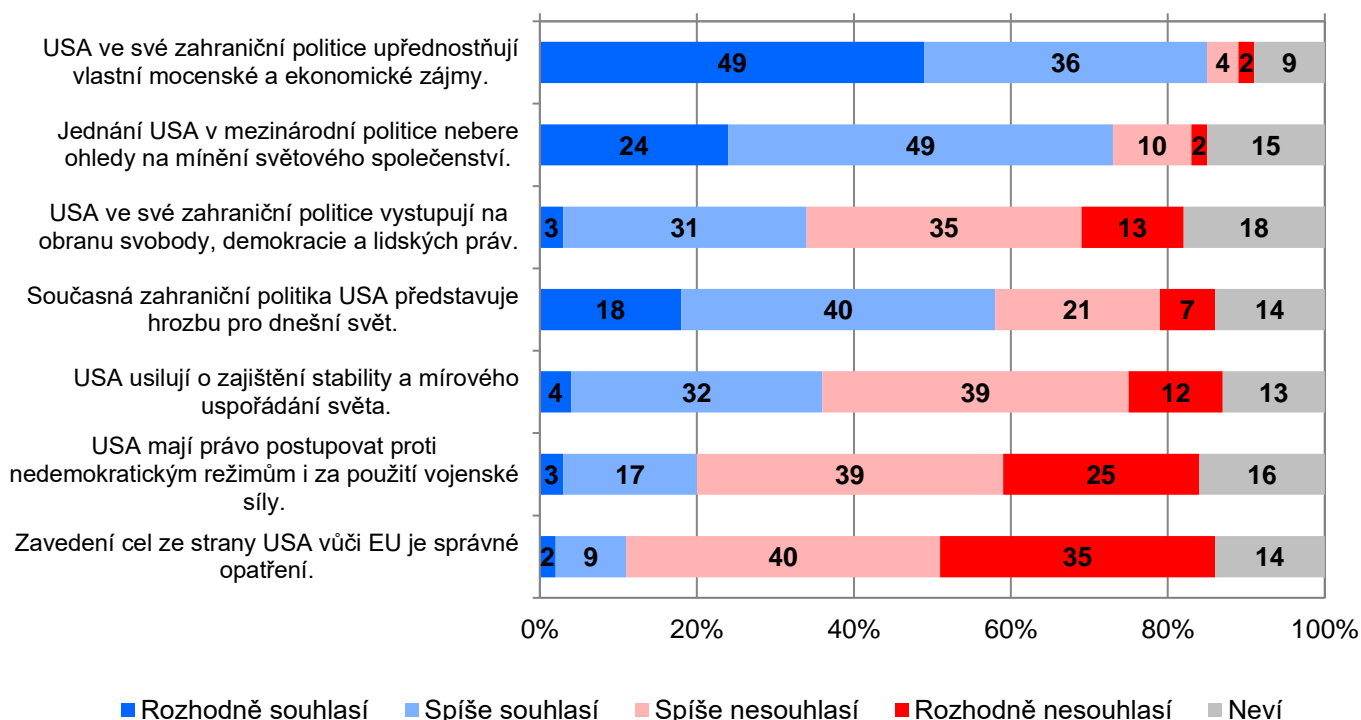

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Panel Naše společnost PNS_2503 (14. 3. – 26. 3. 2025), 1037 respondentů starších 15 let, online dotazování CAWI + osobní dotazování CAPI.

Respondentům bylo dále předloženo sedm výroků, týkajících se zahraniční politiky a role USA ve světě, s nimiž vyjadřovali míru svého souhlasu či nesouhlasu. Jak ukazují výsledky v grafu 5, více jak čtyři pětiny (85 %) české veřejnosti souhlasí s tím, že Spojené státy americké ve své zahraniční politice upřednostňují vlastní mocenské a ekonomické zájmy, opaku věří pouze 6 % obyvatel ČR. Podle necelých tří čtvrtin (73 %) respondentů jednání USA v mezinárodní politice nebere ohledy na mínění světového společenství, nesouhlas s tímto výrokem uvedla zhruba desetina (12 %) dotázaných. Třetina (34 %) vyjádřila souhlas s výrokem, že USA ve své zahraniční politice vystupují na obranu svobody, demokracie a lidských práv, necelé polovina (48 %) zastává opačný názor. Téměř tři pětiny (58 %) souhlasily také s tím, že současná zahraniční politika USA představuje hrozbu pro dnešní svět, více jak čtvrtina (28 %) s tímto výrokem nesouhlasila. Dle necelých dvou pětín (36 %) usilují USA o zajištění stability a mírového uspořádání světa, polovina (51 %) respondentů je přesvědčena o opaku. Výrazná převaha nesouhlasných vyjádření se pak objevila v případě tvrzení, že USA mají právo postupovat proti nedemokratickým režimům i za použití vojenské síly, s nímž souhlasila pětina dotázaných (20 %), nesouhlas vyjádřily více než tři pětiny (64 %). Většina (75 %) také nesouhlasí se zavedením cel ze strany USA vůči EU, souhlas s tímto postupem deklarovala jen desetina (11 %) české veřejnosti.

⁴ Znění otázky: „Jak hodnotíte dopad politických kroků prezidenta Donalda Trumpa na fungování demokracie v USA?“. Varianty odpovědí: Výrazně demokracii posilují, částečně demokracii posilují, částečně demokracii oslabují, výrazně demokracii oslabují.

Graf 5: Souhlas/nesouhlas s výroky o zahraniční politice a roli USA ve světě (%)⁵

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Panel Naše společnost PNS_2503 (14. 3. – 26. 3. 2025), 1037 respondentů starších 15 let, online dotazování CAWI + osobní dotazování CAPI.

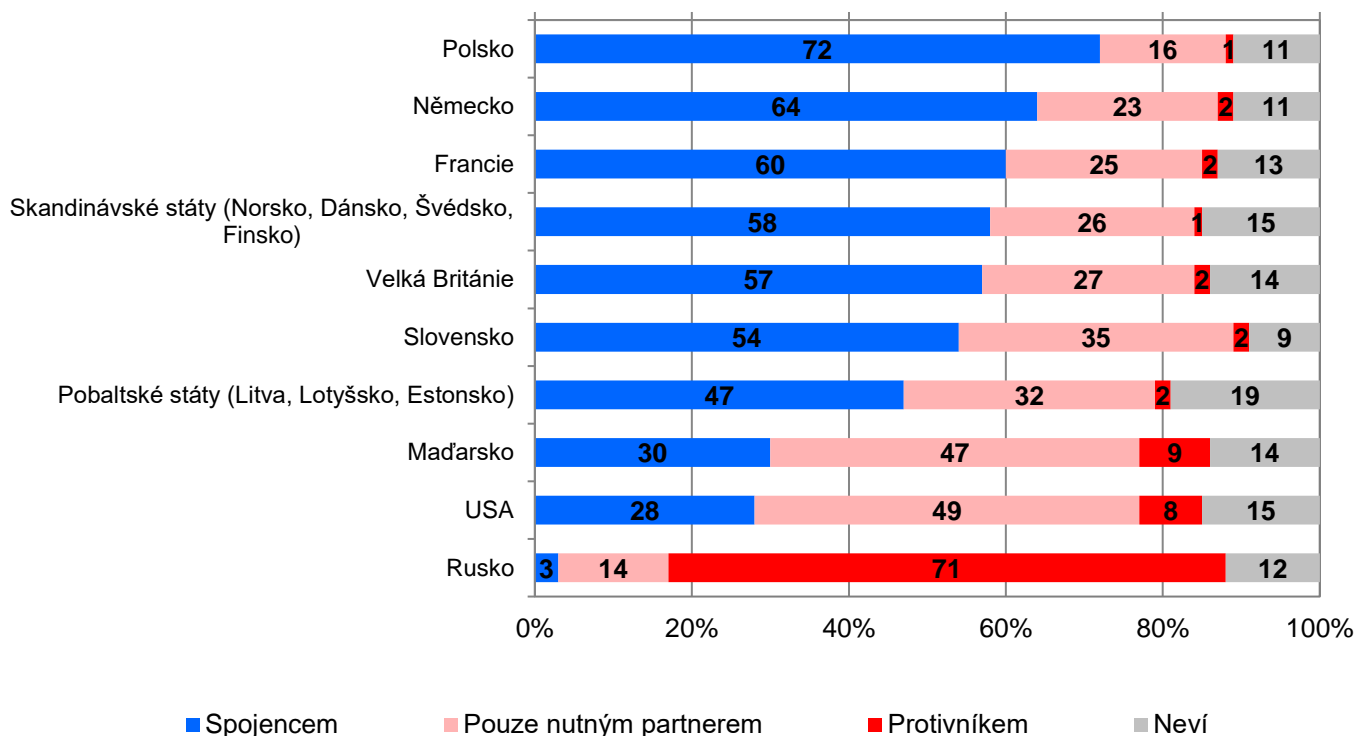
Z analýzy sociodemografických znaků vyplývá, že z hlediska pohlaví vyjadřují muži častěji souhlas s výroky, že USA ve své zahraniční politice upřednostňují vlastní mocenské a ekonomické zájmy, že vystupují ve své zahraniční politice na obranu svobody, demokracie a lidských práv nebo že jednání USA v mezinárodní politice nebere ohledy na mínění světového společenství. Zároveň také častěji souhlasí s tím, že USA mají právo postupovat proti nedemokratickým režimům i za použití vojenské síly. Ženy se pak u všech předložených výroků častěji přikláněly k variantě „nevím“. Spolu se zvyšujícím se stupněm nejvyššího dokončeného vzdělání narůstá podíl lidí, kteří souhlasí s tím, že USA upřednostňují vlastní mocenské a ekonomické zájmy, neberou ohledy na mínění světového společenství a jejich zahraniční politika představuje hrozbu pro dnešní svět. Naopak lidé s nižším stupněm vzdělání se častěji přiklánějí k tomu, že USA ve své zahraniční politice vystupují na obranu svobody, demokracie a lidských práv, usilují o zajištění stability a mírového uspořádání světa a také častěji věří, že zavedení cel ze strany USA vůči EU je správné opatření. S rostoucím věkem pak klesá podíl souhlasných odpovědí s tím, že současná zahraniční politika USA představuje hrozbu pro dnešní svět, naopak posiluje souhlas s tvrzením, že USA usilují o zajištění stability a mírového uspořádání světa. Lidé ve věku 55 let a starší se také častěji staví proti výroku, že USA mají právo postupovat proti nedemokratickým režimům i za použití vojenské síly. S výjimkou tvrzení, že USA ve své zahraniční politice upřednostňují vlastní zájmy a že mají právo použít vojenskou sílu v nedemokratických režimech, se proamerické postoje rovněž posilují se zlepšujícím se hodnocením působení Donalda Trumpa ve funkci amerického prezidenta.

V další otázce jsme zjišťovali, jak lidé vnímají diplomatické vztahy České republiky s vybranými státy, výsledky zachycuje graf 6. Nejvyšší podíl české veřejnosti považuje za spojence České republiky Polsko, když jej takto hodnotí sedm z deseti (72 %) Čechů, 16 % dotázaných jej vnímá jako nutného partnera, 1 % pak jako protivníka. Více jak tři pětiny (64 %) považují za spojence ČR Německo, obdobný podíl dotázaných pak také Francii (60 %), skandinávské státy (58 %) či Velkou Británií (57 %). Nadpoloviční většina (54 %) označila jako spojence také Slovensko, naopak více než třetina ho vnímá jako pouze nutného partnera a 2 % jako protivníka ČR. Necelá polovina (47 %) označila za

⁵ Znění otázky: „Zde je několik výroků o zahraniční politice USA. Do jaké míry s nimi souhlasíte, nebo nesouhlasíte?“. Znění výroků je uvedeno v grafu 5. Varianty odpovědí: Rozhodně souhlasíte, spíše souhlasíte, spíše nesouhlasíte, rozhodně nesouhlasíte.

spojence naší republiky pobaltské státy. Oproti tomu Maďarsko a USA považuje česká veřejnost nejčastěji pouze za nutného diplomatického partnera, když je tak označila téměř polovina dotázaných (47 % v případě Maďarska, 49 % v případě USA), téměř desetina pak tyto státy vnímá jako protivníka. V případě Ruska značně převažuje negativní postoj, když jej sedm z deseti (71 %) Čechů považuje v současné době za protivníka ČR, zatímco za spojence jej označily 3 % a za nutného partnera pak 14 % dotázaných.

Graf 6: Je uvedený stát pro ČR v současné době spojencem, nutným partnerem, nebo protivníkem? (%)⁶

Pozn.: Položky jsou seřazeny sestupně dle hodnocení státu jakožto spojence ČR.

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Panel Naše společnost PNS_2503 (14. 3. – 26. 3. 2025), 1037 respondentů starších 15 let, online dotazování CAWI + osobní dotazování CAPI.

Hodnocení diplomatických vztahů ČR se však odlišuje z hlediska stranických preferencí – zatímco západoevropské státy (Velká Británie, Francie, Německo), USA, skandinávské a pobaltské státy jsou považovány za spojence ČR významně častěji mezi voliči koalice SPOLU, v případě skandinávských a pobaltských států také mezi voliči Pirátů a STAN, Slovensko je častěji jako spojenec viděno voliči ANO, podobně jako Maďarsko, které je pozitivně nahlíženo významně častěji též voliči SPD. Rusko pak nejčastěji za spojence označují voliči Přísahy. Voliči KSČM pak relativně častěji považují za protivníka USA, Německo a pobaltské státy, voliči SPD takto označují častěji západoevropské státy (Francie, Německo, Velká Británie). Detailnější analýza dále ukazuje, že lidé, kteří jsou spokojeni s členstvím České republiky v mezinárodních organizacích, jako je OSN, NATO či Evropská unie, pak s výjimkou Slovenska, Maďarska a Ruska považují všechny uvedené státy významně častěji za spojence než ti, kteří spokojeni s členstvím v těchto organizacích nejsou.

⁶ Znění otázky: „Jsou následující státy pro Českou republiku (na mezinárodním poli) v současné době spojencem, pouze nutným partnerem, nebo protivníkem? a) USA, b) Francie, c) Německo, d) Velká Británie, e) Polsko, f) Slovensko, g) Maďarsko, h) Pobaltské státy (Litva, Lotyšsko, Estonsko), i) Skandinávské státy (Norsko, Dánsko, Švédsko, Finsko), j) Rusko.“ Varianty odpovědí: Spojencem, pouze nutným partnerem, protivníkem.

Technické parametry výzkumu

<i>Výzkum:</i>	<i>Panel Naše společnost, PNS_2503</i>
<i>Realizátor:</i>	<i>Centrum pro výzkum veřejného mínění, Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.</i>
<i>Projekt:</i>	<i>Panel Naše společnost – projekt kontinuálního výzkumu veřejného mínění CVVM SOÚ AV ČR</i>
<i>Termín terénního šetření:</i>	<i>14. 3. - 26. 3. 2025</i>
<i>Výběr respondentů:</i>	<i>Vicestupňový stratifikovaný náhodný výběr</i>
<i>Strata:</i>	<i>Kraj (oblasti NUTS 3), velikost místa bydliště</i>
<i>Vážení dat:</i>	<i>Designové váhy zohledňující počet osob v domácnosti a kalibrační váhy zohledňující křížení velikosti místa bydliště proti NUTS2, a dále věk, vzdělání, pohlaví</i>
<i>Zdroj dat pro vážení dat:</i>	<i>Český statistický úřad</i>
<i>Reprezentativita:</i>	<i>Obyvatelstvo ČR ve věku od 15 let</i>
<i>Počet dotázaných:</i>	<i>1037</i>
<i>Metoda sběru dat:</i>	<i>Online dotazování CAWI + osobní dotazování CAPI</i>
<i>Výzkumný nástroj:</i>	<i>Standardizovaný dotazník</i>
<i>Otázky:</i>	<i>PM_57, PM_245, PM_246, PM_247, PM_248, PM_250</i>
<i>Kód zprávy:</i>	<i>pm250417</i>
<i>Zveřejněno dne:</i>	<i>17. dubna 2025</i>
<i>Zpracovala:</i>	<i>Štěpánka Weikertová</i>

Slovníček pojmů:

Popis výběru respondentů do Panelu naše společnost – Respondenti panelu jsou získáváni pomocí vicestupňového stratifikovaného výběru skupin s opakováním. Oporou výběru je Registr sčítacích obvodů a budov (RSO). Strata výběru jsou kraje ČR křížené s velikostí obce (66 strat). V rámci každého strata je primární jednotka výběru obec. Při výběru obce je zohledňován její počet obyvatel (větší obec má větší pravděpodobnost výběru) a výběr umožňuje opakování výběru obce. V rámci obce je vždy vybráno náhodně 6 adres budov opět s pravděpodobností podle počtu obyvatel budovy (s opakováním). V budově je náhodně vybrána jedna domácnost (bez opakování) a v domácnosti je náhodně vybrán jeden její člen. Tento postup společně s designovými vahami zohledňujícími počet obyvatel domácnosti a post-stratifikačními vahami zajišťuje reprezentativitu výběru vzhledem k cílové populaci.

Reprezentativní výběr je takový výběr z celé populace, z jehož vlastností se dá platně usuzovat na vlastnosti celé populace. V našem případě to tedy znamená, že respondenti jsou vybráni tak, abychom zjištěné údaje mohli zobecnit na obyvatele České republiky starší 15 let.

Vážení dat – způsob zvýšení reprezentativity souboru vzhledem k vybraným charakteristikám populace pomocí přiřazení váhy každému respondentovi. Váhy jsou vytvářeny pomocí metody iterativního proporčního vážení a pohybují se v rozsahu 0,333 až 3.

Centrum pro výzkum veřejného mínění (CVVM) je výzkumným oddělením Sociologického ústavu AV ČR, v. v. i.. Jeho historie sahá do roku 1946, kdy jako součást Ministerstva informací začal fungovat Československý ústav pro výzkum veřejného mínění. Současné Centrum vzniklo v roce 2001 převedením svého předchůdce (IVVM) z Českého statistického úřadu do Sociologického ústavu AV ČR, v. v. i.. Včlenění do vědecké instituce zaručuje kvalitní odborné zázemí a kredit pracoviště; jako součást akademického prostředí musí CVVM SOÚ AV ČR, splňovat veškeré nároky a dosahovat tak té nejvyšší odborné úrovně. Hlavní náplní práce oddělení je výzkumný projekt Naše společnost, v jehož rámci je prováděno deset šetření ročně. Jedná se o průzkum veřejného mínění na reprezentativním vzorku české populace od 15 let, kterého se vždy účastní přibližně 1000 respondentů. Omnibusová podoba dotazníku umožňuje pokrýt velkou šíři námětů, a do šetření jsou proto pravidelně řazena politická, ekonomická i další obecně společenská témata. Jsou využívány jak opakované otázky, které umožňují sledovat vývoj zkoumaných jevů, tak náměty nové, reagující na aktuální dění. Díky dlouhodobému a kontinuálnímu charakteru je tento vědecký projekt zkoumání veřejného mínění v České republice ojedinelý. |